

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6MCdo/18/2011
Identifikačné číslo spisu:	9011899913
Dátum vydania rozhodnutia:	28.05.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:9011899913.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne MUDr. M. Q., bývajúcej v X., v dovolacom konaní zastúpenej JUDr. Ľubicou Višňovskou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Štúrova č. 20, proti žalovanému MUDr. Z. N., bývajúcemu v X., o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, vedenej na Okresnom súde Košice I, pod sp.zn. 34 C 197/1992, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 27. januára 2011 sp.zn. 4 Co 180/2010, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 27. januára 2011 sp.zn. 4 Co 180/2010
z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Košice I rozsudkom z 15. marca 2010 č.k. 34 C 197/1992-267 vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo manželov tak, že do vlastníctva žalobkyne prikázal hnuťelné veci, resp. ich zostatkové hodnoty v sume 411,64 eur a hodnotu členského podielu v Stavebnom bytovom družstve II Košice v sume 68.800 eur, celkom majetok v sume 69.211,64 eur. Do vlastníctva žalovanému prikázal hnuťelné veci, resp. ich zostatkové hodnoty spolu v sume 2.288,09 eur. Žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovanému sumu 33.844,175 eur na vyrovnanie finančných podielov v lehote 60 dní od právoplatnosti rozsudku. Účastníkom uložil povinnosť v lehote 3 dní zaplatiť spoločne a nerozdielne na účet prvostupňového súdu súdny poplatok v sume 1.430 eur a povinnosť zaplatiť štátu trovy, ktoré platil, a to každému v sume 373,83 eur. Zároveň vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Vychádzal zo zistenia, že bezpodielové spoluvlastníctvo manželov (ďalej len „BSM“) zaniklo dňom 4. apríla 1989 a že na jeho vyporiadaní sa účastníci nedohodli. Z výsledkov vykonaného dokazovania mal preukázané, že do BSM patria vo výroku uvedené jednotlivé hnuťelné veci, resp. ich zostatkové hodnoty a hodnota členského podielu v stavebnom bytovom družstve v sume 68.800 eur, celkove majetok v hodnote 71.499,73 eur. Prihliadol na to, že žalobkyňa zaplatila po rozvoze manželstva dlh na pôžičkách v celkovej sume 659,38 eur a že žalovaný titulom dlhov zaplatil po zániku manželstva sumu 1.424,18 eur. Pri vyporiadaní BSM vychádzal v zmysle § 150 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) zo zásady, že podiely oboch manželov sú rovnaké a že každý z manželov je oprávnený požadovať, aby sa mu uhradilo, čo zo svojho vynaložil na spoločný majetok. Keďže hodnota majetku,

ktorá pripadla do výlučného vlastníctva žalobkyne je vyššia, než hodnota majetku žalovaného, zaviazal žalobkyňu na vyrovnanie podielov zaplatiť žalovanému sumu 33.844,175 eur, pozostávajúcu z rozdielu v podieloch účastníkov v sume 33.461,775 eur zvýšeného o sumu 382,295 eur, o ktorú žalovaný vynaložil viac na úhradu spoločných dlhov po zániku manželstva. Právne vec posúdil podľa § 148 ods. 1, § 149 ods. 1 a § 150 OZ. Pokiaľ ide o vyporiadanie členského podielu v bytovom družstve uviedol, že podľa ustálenej judikatúry, ak manželom za trvania manželstva vzniklo nielen právo spoločného užívania družstevného bytu, ale aj spoločné členstvo v bytovom družstve, potom hodnota členských práv a povinností spojených s užívaním tohto bytu je spoločnou majetkovou hodnotou manželov, ktorú je potrebné v rámci BSM vyporiadať. Rozhodnutie o tom, komu z rozvedených manželov má členský podiel pripadnúť, bude závisieť predovšetkým na tom, ktorý z nich bude ako člen družstva byt ďalej užívať, a to, či už na základe dohody rozvedených manželov alebo na základe právoplatného rozhodnutia súdu. K hodnote členského podielu uviedol, že sudy pôvodne prihliadali v rámci vyporiadania BSM k jeho zostatkovej hodnote, ktorej výšku zisťovali ku dňu zániku BSM. Členský podiel sa však stal legálnym predmetom obchodu, z ktorého dôvodu súdna prax pri určovaní jeho ceny vychádza z trhovej hodnoty. Dospel preto k záveru, že aj v danom prípade, pri stanovení ceny členského podielu je treba vychádzať z jeho trhovej hodnoty (cena, ktorú by bolo možné dosiahnuť za prevod členského podielu v družstve v rozhodnej dobe a mieste) zisťovanej ku dňu rozhodovania súdu o vyporiadaní BSM, avšak podľa stavu veci v čase zániku BSM. Keďže rozhodnutím súdu (rozsudok bývalého Mestského súdu v Košiciach z 15. mája 1989 č.k. 20 C 425/89 -7, ktorý nadobudol právoplatnosť 31. októbra 1989) bola žalobkyňa ako člen družstva určená za výlučnú užívateľku družstevného bytu nachádzajúceho sa v X., na U., na prvom poschodí, číslo bytu 1, prikázal hodnotu členského podielu žalobkyni. Pri stanovení jej výšky vychádzal zo znaleckého posudku znalca Ing. Stanislava Szöllössyho, ktorý ju určil sumou 68.800 eur ako všeobecnú hodnotu nehnuteľnosti stanovenú metódou polohovej diferenciácie podľa vyhlášky č. 420/2004 Z.z. o stanovení všeobecnej hodnoty, vychádzajúc zo stavu veci ku dňu rozvodu manželstva účastníkov a z cien platných v čase vypracovania posudku. V tejto súvislosti uviedol, že nebolo potrebné zohľadňovať trhovú hodnotu náhradného bytu, hoci práve na zabezpečenie takého bytu bola viazaná povinnosť žalovaného vypratať sa z predmetného družstevného bytu. Povinnosť zabezpečiť žalovanému náhradný byt nebola totiž určená žalobkyni, ale v zmysle pôvodnej právnej úpravy mal o pridelení náhradného bytu, resp. náhradného ubytovania rozhodnúť príslušný národný výbor, k čomu však nedošlo. Žalobkyňa teda nemusela vynaložiť žiadne finančné prostriedky na zabezpečenie náhradného bývania pre žalovaného. Aj z tohto dôvodu považoval za spravodlivé členský podiel v bytovom družstve vyporiadať tak, že žalovanému prináleží čiastka v rozsahu polovice jeho trhovej hodnoty. O náhrade trov konania rozhodol s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 2 O.s.p. a § 148 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 27. januára 2011 sp.zn. 4 Co 180/2010 na odvolanie žalobkyne rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. V odôvodnení rozsudku uviedol, že pokiaľ ide o veci, ktoré boli sporné, stotožňuje sa s tým, ako súd prvého stupňa hodnotil výsledky vykonaného dokazovania a ako v rozsudku zdôvodnil každú spornú položku. V súvislosti s členským podielom družstevného bytu uviedol, že si „osvojil výsledky súdu prvého stupňa“. K námietke žalobkyne týkajúcej sa stanovenia hodnoty členského podielu konštatoval, že aj podľa „rozhodnutia Najvyššieho súdu SR“, všeobecnou cenou členského podielu v bytovom družstve je cena, za ktorú je možné v danom mieste a čase nadobudnúť alebo predat' členské práva a povinnosti k bytu porovnateľnej veľkosti, polohy, vybavenia, veku a podobne a že obvykle sa táto cena bytu zisťuje porovnaním s už realizovanými predajmi a kúpami podobných bytov v danom mieste a čase. Dospel k záveru, že súd prvého stupňa pri dokazovaní z tohto vychádzal, a preto odvolacie námietky žalobkyne nepovažoval za opodstatnené. Rozhodnutie okresného súdu považoval aj v tejto časti za vecne správne.

Na základe podnetu žalobkyne generálny prokurátor Slovenskej republiky podal proti uvedenému rozsudku krajského súdu mimoriadne dovolanie. Navrhol, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Mimoriadne dovolanie odôvodnil tým, že rozsudok odvolacieho súdu trpí nedostatočným odôvodnením, čím bola žalobkyni odňatá možnosť pred súdom konať, že konanie pred odvolacím súdom je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a že napadnuté rozsudky spočívajú v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f

ods. 1 písm. a/,b/, c/ O.s.p.). Podľa generálneho prokurátora súdy správne vyhodnotili, že ku dňu zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov existovala majetková hodnota členských práv a povinností manželov v stavebnom bytovom družstve patriaca do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Nesprávne však posúdili účinky rozsudku Mestského súdu v Košiciach z 15. mája 1989, sp.zn. 20 C 425/1989, ktorým bolo zrušené právo spoločného užívania družstevného bytu manželmi a bolo určené, že byt bude naďalej užívať žalobkyňa ako členka družstva. V dôsledku tohto rozsudku, v čase vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov patrila majetková hodnota členského podielu v bytovom družstve výlučne žalobkyni. S prihliadnutím na to nevyporiadany ostal iba majetkový nárok žalovaného, plynúci zo zrušenia práva spoločného užívania bytu. Rovnako nesprávne súd postupoval pri určovaní hodnoty uvedeného členského podielu v družstve odkazom na súvisiacu judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, keď za záväznú považoval hodnotu zodpovedajúcu trhovej cene takéhoto bytu v čase vyporiadania BSM. Výtýkal súdom nižších stupňov, že pri rozhodovaní vôbec neprihliadli na skutočnosť, že členský podiel sa stal legálnym predmetom obchodu vplyvom mnohých legislatívnych zmien súvisiacich najmä so zmenou koncepcie Občianskeho zákonníka novelizáciou z roku 1991, resp. prijatím Obchodného zákonníka v roku 1991, v dôsledku ktorého sa vytvorili základné predpoklady na uplatňovanie zásad trhového hospodárstva aj na trhu s družstevnými bytmi, čo malo za následok aj rast hodnoty členských podielov v bytových družstvách. Súvisiaca zmena v chápaní hodnoty členského podielu v bytovom družstve, ktorá sa neskôr premietla v rozhodovacej praxi súdov, bola podmienená práve týmito legislatívnymi zmenami. V tomto prípade sa však takáto zmena v chápaní hodnoty členského podielu v bytovom družstve, vzhľadom na dobu podania návrhu o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, nemala uplatniť. Správne mali súdy nižších stupňov rozhodovať podľa hmotného práva (aj judikatúry) platného v čase zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov, t.j. platného ku dňu 4. apríla 1989. Bol toho názoru, že už okamihom prechodu členských práv v bytovom družstve na žalobkyňu v zmysle rozsudku Mestského súdu v Košiciach z 15. mája 1989, sp.zn. 20 C 425/1989, ktorý nadobudol právoplatnosť 31. októbra 1989, bolo zrejmé, o čo sa majetok žalobkyne zvýšil, resp. ako sa majetok žalovaného znížil. Súdy mali preto zisťovať hodnotu majetkového nároku žalovaného k 31. októbru 1989, teda v dobe zániku práva spoločného užívania družstevného bytu. V tejto súvislosti poukázal na žalobkyňou v konaní pred súdmi nižších stupňov predložené uznesenie Krajského súdu v Nitre z 10. októbra 2006 sp.zn. 6 Co 113/2006 a na rozsudok z 8. septembra 2010 sp.zn. 31 Cdo/2036/2008 prijatý Veľkým senátom občianskoprávneho a obchodného kolégia Najvyššieho súdu Českej republiky, ktorý zaujal stanovisko, že „pri oceňovaní členského podielu v bytovom družstve v rámci vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva je potrebné vychádzať zo stavu (stavu družstevného bytu) i obvyklej ceny tohto podielu v dobe zániku spoločného nájmu družstevného bytu a spoločného členstva rozvedených manželov v družstve.“ Namietal tiež, že rozsudok krajského súdu trpí nedostatkom dôvodov, keď si osvojil právne posúdenie veci súdom prvého stupňa bez toho, aby sa v dôvodoch osobitne vyporiadal s právnym názorom zaujatým v citovanom uznesení Krajského súdu v Nitre, na ktorý žalobkyňa odkazovala. Jeho rozsudok je preto nepresvedčivý, vykazujúci znaky arbitrárnosti. Keďže rozsudkom krajského súdu bol porušený zákon a vyžaduje to ochrana práv a zákonom chránených záujmov žalobkyne, ktorú nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, považoval mimoriadne dovolanie za dôvodne podané.

Žalobkyňa vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedla, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s právnymi závermi, ku ktorým dospel generálny prokurátor.

Žalovaný vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedol, že nesúhlasí s dôvodmi uvedenými generálnym prokurátorom, podľa ktorého žalobkyňa by mala získať niekoľkomiliónovú trvalú hodnotu oproti nepatrnej hodnote majetku získaného žalovaným bez finančnej kompenzácie, čo by bolo v rozpore s dobrými mravmi. Navrhol preto mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.), po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas (§ 243g O.s.p.) generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243e ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné.

Ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon, a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu, a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie (§ 243e ods. 1 O.s.p.). Mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 O.s.p.).

Generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní ako dovolací dôvod predovšetkým uvádza, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.), keď na danú vec nesprávne aplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka účinného od 1. januára 1992 a judikatúru, ktorá v čase zániku BSM a zániku spoločného užívania družstevného bytu a spoločného členstva rozvedených manželov v družstve neexistovala a vychádzal z nesprávneho právneho názoru, že pri oceňovaní členského podielu v bytovom družstve v rámci vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov sa vychádza zo stavu tohto podielu v dobe zániku spoločného členstva rozvedených manželov v družstve, avšak z ceny zodpovedajúcej dobe, kedy sa vyporiadava.

Podľa § 868 OZ pokiaľ ďalej nie je uvedené inak, spravujú sa ustanoveniami tohto zákona aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. januárom 1992; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 1. januárom 1992 sa však posudzujú podľa doterajších predpisov.

Podľa § 143 OZ účinného do 31. januára 1991 v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov je všetko, čo môže byť predmetom osobného vlastníctva a čo niektorý z manželov nadobudol za trvania manželstva, s výnimkou vecí získaných dedičstvom alebo darom, ako aj vecí, ktoré podľa svojej povahy slúžia osobnej potrebe alebo výkonu povolania len jedného z manželov.

Podľa § 148 ods. 1 OZ zánikom manželstva zanikne i bezpodielové spoluvlastníctvo manželov.

Podľa § 149 ods. 1 OZ ak zanikne bezpodielové spoluvlastníctvo, vykoná sa vyporiadanie podľa zásad uvedených v § 150.

Podľa § 149 ods. 3 OZ ak sa vyporiadanie nevykoná dohodou, vykoná ho na návrh niektorého z manželov súd.

Podľa § 175 ods. 1 OZ, ak za trvania manželstva manželia alebo jeden z nich nadobudnú právo užívať byt, vznikne právo spoločného užívania bytu manželmi.

Podľa § 177 ods. 1 OZ, ak sa rozvedení manželia nedohodnú o užívaní bytu, súd na návrh jedného z nich rozhodne, že sa zrušuje právo spoločného užívania bytu. Súčasne určí, ktorý z manželov bude byt ďalej užívať.

Podľa § 177 ods. 2 OZ, ak nadobudol právo na pridelenie družstevného bytu jeden z rozvedených manželov pred uzavretím manželstva, zanikne právo spoločného užívania bytu rozvodom; právo byt užívať zostane tomu z manželov, ktorý nadobudol právo na byt pred uzavretím manželstva. V ostatných prípadoch spoločného užívania družstevného bytu rozhodne súd, ak sa rozvedení manželia nedohodnú, na návrh jedného z nich po vypočutí orgánu družstva o zrušení tohto práva, ako aj o tom, kto z nich bude ako člen družstva byt ďalej užívať; tým zanikne i spoločné členstvo rozvedených manželov v družstve.

Zákonné ustanovenie § 868 OZ prijaté ako prechodné ustanovenie k úpravám Občianskeho zákonníka vykonaným s účinnosťou od 1. januára 1992 zákonom č. 509/1991 Zb. je založené na zásade tzv. nepravej spätnej pôsobnosti právnych noriem, čo znamená, že existujúci právny vzťah, ktorý vznikol

pred účinnosťou nového právneho predpisu, sa od účinnosti novej právnej normy riadi touto novou právnou úpravou. Podľa doterajšieho právneho predpisu sa však posudzuje vznik tohto vzťahu a z jednotlivých nárokov tie, ktoré vznikli z tohto vzťahu za účinnosti doterajšieho predpisu. Novou právnou úpravou sa potom riadia tie nároky, ktoré už vznikli za účinnosti nového predpisu, a to samozrejme aj v prípade, že samotný právny vzťah, z ktorého nárok vznikol, bol založený ešte za predchádzajúcej právnej úpravy. Je totiž potrebné rozlišovať právny vzťah a nárok, lebo okamžik ich vzniku nemusí byť rovnaký.

V danej veci bezpodielové spoluvlastníctvo manželov a právo spoločného nájmu družstevného bytu vzniklo účastníkom za právnej úpravy platnej pred 1. januárom 1992.

Z výsledkov vykonaného dokazovania pred súdmi nižších stupňov je nepochybné, že manželstvo účastníkov bolo rozvedené rozsudkom Mestského súdu v Košiciach zo 4. októbra 1988 sp.zn. 24 C 77/1988, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 4. apríla 1989. Týmto dňom BSM žalobkyne a žalovaného zaniklo a vznikol im nárok na jeho vyporiadanie v zmysle zásad uvedených v § 150 OZ. Keďže medzi nimi k vyporiadaniu dohodou nedošlo, žalobkyňa uplatnila nárok žalobou o vyporiadanie BSM podanou na súd 11. septembra 1989. K vzniku nároku zo zaniknutého BSM a k jeho uplatneniu na súde došlo teda pred 1. januárom 1992.

Z výsledkov vykonaného dokazovania je rovnako zrejmé, že rozsudkom Mestského súdu v Košiciach z 15. mája 1989 sp.zn. 20 C 425/1989-7 bolo zrušené právo spoločného užívania žalobkyne a žalovaného k družstevnému bytu, nachádzajúcemu sa v X., na U., na prvom poschodí, číslo bytu 1 a že za ďalšiu užívateľku bytu ako členka družstva bola určená žalobkyňa. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 31. októbra 1989. Týmto okamihom žalobkyňa nadobudla členský podiel v bytovom družstve ako majetkovú hodnotu, s ktorou je oprávnená disponovať a žalovanému zostal nárok na jeho vyporiadanie, keďže súd v rámci konania o zrušenie práva spoločného užívania bytu, o jeho vyporiadaní nerozhoduje. To okrem iného znamená, že žalovanému vznikol nárok na vyporiadanie členského podielu pred 1. januárom 1992 (tento je možné do troch rokov od zániku manželstva vyporiadať v rámci BSM).

Z uvedeného je zrejmé, že k uplatneniu nároku na vyporiadanie BSM a k vzniku nároku žalovaného na vyporiadanie členského podielu v stavebnom bytovom družstve, došlo pred 1. januárom 1992. Keďže v súvislosti s týmito nárokmi nebolo uvedené inak, dovolací súd sa stotožňuje s názorom generálneho prokurátora, podľa ktorého súdy nižších stupňov mali vec posúdiť podľa doterajšieho právneho predpisu, t.j. podľa právnej úpravy Občianskeho zákonníka účinného do 31. decembra 1991. V takomto prípade na vec nemožno vzťahovať ani iný, v tom čase neexistujúci právny predpis (okrem, ak neustanovuje inak) a zásadne ani v tom čase neexistujúcu judikatúru.

Vyporiadanie BSM nemá len kvalitatívnu stránku, t.j. usporiadanie vlastníctva k jednotlivým veciam, ale aj kvantitatívnu stránku, pri ktorej ide o hodnotové podiely. Pri vyporiadaní je preto veľmi dôležité správne určiť cenu jednotlivých vecí i hodnotu celého majetku. Judikatúra, ktorou sa súdy riadili do 31. decembra 1991, bola jednotná v tom, že pri zisťovaní ceny vecí, ktoré tvoria predmet BSM sa vychádza z ceny, ktorú veci majú v čase zániku BSM. Aj v prípade, ak predmetom vyporiadania BSM bol členský podiel v bytovom družstve, platilo, že súdy vychádzali z výšky zodpovedajúcej zostatkovej hodnote členského podielu ku dňu zániku BSM (viď R 43/1972).

Keďže ustanovenie § 150 OZ, podľa ktorého sa vykonáva vyporiadanie BSM, nedoznalo ani po novele Občianskeho zákonníka vykonanej zákonom č. 504/1991 Zb. účinnéj od 1. januára 1992 zmenu, dovolací súd dospieva k záveru, že aj v prípade zániku BSM pred účinnosťou tejto novely, je možné pri oceňovaní vecí parciálnych do BSM, vzhľadom na spoločenské zmeny (prechod na trhové hospodárstvo), použiť judikatúru platnú v čase rozhodovania súdu, ak je to nevyhnutné na zabezpečenie spravodlivej úpravy majetkových vzťahov rozvedených manželov k spoločnému majetku.

V danej veci sa však dovolací súd stotožňuje s generálnym prokurátorom v tom, že pokiaľ je predmetom vyporiadania členský podiel v bytovom družstve, ktorý už pripadol na základe rozhodnutia súdu iba

jednému z manželov ako výlučnému členovi družstva (v danej veci žalobkyni), pri jeho oceňovaní nemožno vychádzať z ceny tohto podielu v dobe jeho vyporiadania.

Generálny prokurátor správne uvádza, že tu je potrebné rozlíšiť odlišnú povahu obsahu konštitutívnych účinkov rozhodnutia súdu o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov pri hnutelných veciach a pri vyporiadaní členského podielu v stavebnom bytovom družstve. Zatiaľ čo pri rozhodovaní o hnutelných veciach sa až právoplatnosťou rozsudku o vyporiadaní BSM, ktorý má konštitutívne účinky, stáva jeden z bývalých manželov výlučným vlastníkom takýchto vecí, v prípade členského podielu v bytovom družstve jeho majetkovú hodnotu získava rozvedený manžel už právoplatnosťou rozsudku, ktorým súd rozhodol o zrušení práva spoločného užívania družstevného bytu a spoločného členstva a o určení, ktorý z rozvedených manželov bude naďalej ako člen družstva byt užívať. Predmetom BSM sa tak stáva len nevyporiadany majetkový nárok toho z rozvedených manželov, ktorý sa nestal členom družstva. Výlučný člen družstva môže členským podielom ako majetkovou hodnotou disponovať, a to už okamihom zrušenia spoločného členstva v družstve. V tomto okamihu je už jasné, aká majetková hodnota sa dostala v dôsledku zrušenia spoločného členstva jednému z bývalých manželov, a rovnako je zrejmé, o čo sa majetok druhého zmenšil. Pri oceňovaní členského podielu v bytovom družstve v rámci vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva treba preto vychádzať zo stavu (stavu družstevného bytu) i obvyklej ceny tohto podielu v dobe zániku spoločného nájmu družstevného bytu a spoločného členstva rozvedených manželov v družstve.

V posudzovanej veci je nesporné, že právo spoločného užívania družstevného bytu, nachádzajúceho sa v X., na U., na prvom poschodí, číslo bytu 1 a spoločné členstvo účastníkov v družstve bolo zrušené rozsudkom Mestského súdu v Košiciach z 15. mája 1989 sp.zn. 20 C 425/1989-7 a že za ďalšiu užívateľku bytu ako členka družstva bola určená žalobkyňa, pričom rozsudok nadobudol právoplatnosť 31. októbra 1989. Týmto okamihom prešli členské práva a povinnosti v bytovom družstve na žalobkyňu a od tohto momentu bolo zrejmé, o čo sa majetok žalobkyne zvýšil a o akú hodnotu sa majetok žalovaného znížil. Odvolací súd (okresný súd) mal preto správne zisťovať hodnotu majetkového nároku žalovaného k 31. októbru 1989, teda zisťovať hodnotu členského podielu v dobe zániku spoločného nájmu družstevného bytu a spoločného členstva účastníkov v družstve. Ak sa odvolací súd riadil v danej veci iným právnym názorom, podľa ktorého pri oceňovaní členského podielu v bytovom družstve v rámci vyporiadania BSM sa vychádza z ceny zodpovedajúcej dobe, kedy sa členský podiel vyporiadava, spočíva jeho rozhodnutie na nesprávnom právnom posúdení veci.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky teda opodstatnene podal mimoriadne dovolanie z dôvodov uvedených v § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodnutie odvolacieho súdu v zmysle § 243b ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, že právny názor vyslovený v tomto rozhodnutí je preň záväzný.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.